

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه شاهرود

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

بخش زبان و ادبیات فارسی

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی

گرایش پایداری

بررسی روحیه یأس و امید در شعرشاعران پایداری از کودتای ۲۸ مرداد

تا انقلاب شکوهمند اسلامی در بهمن ۵۷

استاد راهنما:

دکتر محمود مدبری

استاد مشاور:

دکتر بهجت السادات حجازی

مؤلف:

علی جعفری اردکانی

خرداد ماه ۱۳۹۰

تقدیم به:

همسر مهربانم که در این مدت

با صبر و تحمل و تشویق به تحقیق ،

مرا در این پژوهش یاری دادند.

و تقدیم به:

تمام کبوتران خونین بال آسمان آزادی

تشکر و قدردانی:

باری، در ابتدا بر خود واجب می دانم از استاد راهنمای دانشمند و فرهیخته جناب آقای دکتر محمود مدبری و مشاور صمیمی و مهربان سرکار خانم دکتر بهجت السادات حجازی و تمامی اعضای هیأت علمی دانشکده ادبیات دانشگاه شهید باهنر کرمان علی الخصوص دکتر محمدرضا صرفی و از تمام کسانی که مرا در این امر یاری کرده اند از جمله دکتر یدالله جلالی پندری - که به قول مرحوم مهدی اخوان ثالث ملاً و درس خوانده و مکتب دیده و دود چراغ خورده است - و دکتر سید محمود الهام بخش شاعر توانا و توانمند و عضو هیأت علمی دانشگاه یزد - که دارای تخصص خاصی در ادبیات معاصر نیز هستند تشکر کنم، هم چنین از حمایت های معنوی و مادی بنیاد حفظ آثار و ارزش های دفاع مقدس کرمان قدر دانی و تشکر می شود و در پایان زحمات و مهربانی های بی شائبه همسر را می ستایم.

در طول این تحقیق از کتاب خانه دانشگاه شهید باهنر کرمان، کتاب خانه دانشگاه یزد مؤسسه اخوان دستمالچی کتاب خانه شرف الدین علی یزدی و کتاب خانه های شهرستان اردکان چون کتاب خانه آیت ... حائری اردکانی و آیت ... فاضل اردکانی نیز استفاده شد که بر خویشتن فرض می دانم از دست اندر کاران خدوم و زحمتکش آن ها تقدیر و تشکر نمایم.

چکیده:

یکی از دوران پر حادثه تاریخ ایران بر حسب بازه زمانی، دوره تاریخی حد فاصل کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ تا بهمن ۵۷ است. در این دوران از طرفی کمونیست ها و توده ای ها فعالیت بیش تری داشتند و از طرف دیگر، نهضت آزادی و آزادی خواهان و از طرف دیگر اصول گرایان اسلامی برای براندازی نظام مستبد حکومتی محمد رضا پهلوی کوشش می کردند. حرکت های جنگی نامنظم و چریکی نیز سهم به سزایی در شعله ور کردن این آتش داشت. اتفاقاتی چون ملی شدن صنعت نفت، نخست وزیری دکتر محمد مصدق، لایحه کاپیتولاسیون، اصلاحات ارضی، انقلاب سپید، واقعه خرداد ۴۲ و ... که سرانجام به پیروزی ملت آزادی خواه ایران در بهمن ۱۳۵۷ انجامید؛ از پربسامد ترین حوادث آن روزگار به شمار می روند و از طرفی دیگر بازار ادبیات آن عصر بازار مگاره ای بود که شاعران از غزل و قصیده و چهار پاره و شعر نو گرفته تا شعر سپید و منشور می سرودند و مکاتب ادبی نیز تحت تأثیر اروپا به ویژه کشور فرانسه در ایران رونق بیش تری گرفت. شعر در آن عصر نیز به ابزار مبارزه تبدیل شده بود. از این رو شاعران این دوره را باید بر حسب شیوه ها و مقاصد سیاسی - اجتماعی شان تقسیم بندی کرد.

ما در این پایان نامه پس از مروری بر تاریخ بیست و پنج ساله این دوره و معرفی کلیات علمی یأس و امید و تعریف و عوامل پیدایی آن به تقسیم بندی شاعران بر حسب افکار آن ها می پردازیم. سپس یأس و امید را به دو دسته اجتماعی و فردی تقسیم می کنیم و پس از مباحثی در مورد میزان تأثیر پذیری فرد از اجتماع و اجتماع از فرد، عوامل آن را بررسی می کنیم و پس از ارائه نمونه ها و شواهد، تمام آثار شاعران فوق را از جنبه یأس و امید بررسی و با نمودارها و آمار این درصدها را در میان شاعران استخراج و تحلیل می کنیم.

کلید واژگان: شاعران پایداری، یأس، امید، مبارزات اجتماعی، ادبیات دوره

پهلوی.

صفحه	عنوان
۱	فصل اوّل: مقدّمه
۴	۱-۱. درآمد
۴	۲-۱. بیان مسأله
۶	۳-۱. اهمّیت پژوهش
۷	۴-۱. پرسش های پژوهشی
۷	۵-۱. پیشینه تحقیق
۷	۶-۱. فرضیه های پژوهش
۷	۷-۱. هدف های پژوهشی
۷	۸-۱. روش پژوهش
۱۰	فصل دوم کلیّات
۱۱	مقدّمه
۱۲	۱-۲. پیش درآمدی بر رویدادهای سیاسی و اجتماعی قبل از کودتای ۲۸ مرداد
۱۳	۱-۱-۲. مبارزه برای مشروطیت (خرداد ۱۲۸۵ - خرداد ۱۲۸۷)
۱۳	۲-۱-۲. علل و عوامل پیدایش نهضت مشروطه
۱۶	۳-۱-۲. کابینه سیاه و قرارداد ننگین و ثوق الدّوله (معروف به ۱۹۱۹)

- ۱۶-۱-۲. مبارزان این عصر: ۱۶
- ۱۶-۱-۲. ۱-۴-۱. شیخ محمد خیابانی ۱۶
- ۱۷-۱-۲. ۲-۴-۱. میرزا کوچک خان جنگلی ۱۷
- ۱۷-۱-۲. ۵-۱-۲. ظهور رضاخان و کودتای نرم او علیه حکومت احمد شاه ۱۷
- ۲۱-۱-۲. ۶-۱-۲. مبارزان این عصر ۲۱
- ۲۱-۱-۲. ۷-۱-۲. تاریخ سیاسی ایران از کودتای ۲۸ مرداد تا بهمن ۵۷ ..... ۲۱
- ۲۰-۱-۲. ۸-۱-۲. از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ تا ۱۳۴۰ ..... ۲۰
- ۲۱-۱-۲. ۹-۱-۲. علل کودتا. ۲۱
- ۲۱-۱-۲. ۱۰-۱-۲. جبهه ملی ۲۱
- ۲۶-۱-۲. ۱۱-۱-۲. حوادث تاریخی سیاسی پس از کودتای ۲۸ مرداد تا سال ۱۳۴۰ و واقعه کاپید ۲۶
- ۲۷-۱-۲. ۱۲-۱-۲. مبارزان سیاسی این عصر: ۲۷
- ۲۷-۱-۲. ۱-۱۲-۱. آیت الله کاشانی ۲۷
- ۲۷-۱-۲. ۲-۱۲-۱. حزب توده ۲۷
- ۲۸-۱-۲. ۲-۱۲-۱. دکتر محمد مصدق و جبهه ملی ۲۸
- ۱۳-۱-۲. ۱۳-۱-۲. اوضاع سیاسی - اجتماعی و ادبی پس از کودتای ۲۸ مرداد در دهه تثبیت قدرت
(۳۲-۱۳۴۲) ۲۸
- ۳۳-۱-۲. ۱۴-۱-۲. دیدگاه دکتر شفیعی در مورد فضای تاریخی - ادبی این دوره ۳۳
- ۳۳-۱-۲. ۱-۱۴-۱. چهره های شعری از شهریور ۳۲ تا ۱۳۴۰ ..... ۳۳
- ۳۳-۱-۲. ۲-۱۴-۱. جریانات شعری از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ تا ۱۳۴۰ ..... ۳۳
- ۳۵-۱-۲. ۱۵-۱-۲. تحولات سیاسی سال های ۱۳۴۰ تا ۱۳۴۹ (اوج مبارزه مسلحانه) ۳۵
- ۴۲-۱-۲. ۱۶-۱-۲. مبارزان سیاسی این عصر ۴۲
- ۴۳-۱-۲. ۱-۱۶-۱. سید روح الله خمینی ۴۳

- ۴۳ ..... ۲-۱۶-۱-۲. حزب توده
- ۴۴ ..... ۳-۱۶-۱-۲. جبهه ملی
- ۴۴ ..... ۴-۱۶-۱-۲. نهضت آزادی
- ۴۴ ..... ۱۷-۱-۲. ادبیات ایران در سال های ۱۳۴۰ تا ۱۳۴۹
- ۴۶ ..... ۱-۱۷-۱-۲. چهره های شاخص این دوره
- ۴۷ ..... ۱۸-۱-۲. قیام سیاهکل
- ۵۷ ..... ۱۹-۱-۲. وضع عمومی ادبیات ایران در سال های ۱۳۴۹ (اوج گیری مبارزه مسلحانه تا بهمن ۵۷
- ۵۱ ..... سقوط سلطنت)
- ۵۲ ..... ۲۰-۱-۲. چهره های ادبی سال های ۴۹ تا ۵۷
- ۵۲ ..... ۱-۲۰-۱-۲. چهره های اشعار چریکی
- ۵۲ ..... ۲-۲۰-۱-۲. چهره های اسلامی
- ۵۳ ..... ۲۱-۱-۲. جریانات شعری از ۲۸ مرداد ۳۲ تا بهمن ۵۷
- ۵۴ ..... ۱-۲۲-۱-۲. شعر پایداری و دموکراسی خواه و آزادی طلب
- ۵۶ ..... ۲-۲۲-۱-۲. رمانتیسیم اجتماعی
- ۶۰ ..... ۳-۲۲-۱-۲. شعر اروتیک (Erotic)
- ۶۰ ..... ۱-۳-۲۲-۱-۲. عوامل اجتماعی پدیداری اروتیک (Erotic) (ماهیت بی خطر این شعر و پشتیبانی
رژیم)
- ۶۲ ..... ۲-۳-۲۲-۱-۲. عوامل اجتماعی پیدایش اروتیک (Erotic) (سر خوردگی از شکست)
- ۶۳ ..... ۴-۲۲-۱-۲. سمبولیسم اجتماعی
- ۶۵ ..... ۱-۴-۲۲-۱-۲. دیدگاه نویسندگان و منتقدان در مورد سمبولیسم اجتماعی در شعر نیما
- ۶۷ ..... ۲۳-۱-۲. ادبیات چریکی
- ۷۰ ..... ۲۴-۱-۲. ادبیات اصولگرای اسلامی

۷۲	..... ۲۵-۱-۲. ادبیات در تبعید
۷۳	..... ۲۶-۱-۲.. سهراب صدایی دیگر
۷۶	..... ۲-۲. تعاریف کلی یأس و امید از دیدگاه روان شناسی
۷۶	..... ۱-۲-۲. یأس: depression
۷۹	..... ۲-۲-۲. تاریخچه یأس و افسردگی
۷۹	..... ۳-۲-۲. عوامل و زمینه های روانشناسانه نومییدی
۷۹	..... ۱-۳-۲-۲. محرومیت
۸۰	..... ۲-۳-۲-۲. انگیزه
۸۰	..... ۳-۳-۲-۲. عدم اعتماد به نفس
۸۱	..... ۴-۳-۲-۲. ترس و وحشت
۸۱	..... ۵-۳-۲-۲. اضطراب
۸۲	..... ۶-۳-۲-۲. ناکامی
۸۲	..... ۷-۳-۲-۲. عدم تأیید جمعی
۸۳	..... ۸-۳-۲-۲. نشانه های افسردگی و یأس
۸۴	..... ۱-۴-۲-۲. روان شناسی امید و ناامیدی
۸۴	..... ۲-۴-۲-۲. امید
۸۵	..... ۳-۴-۲-۲. عوامل و زمینه های روان شناسانه امید
۸۵	..... ۱-۳-۴-۲-۲. ایمان
۸۶	..... ۲-۳-۴-۲-۲. فردایی روشن
۸۶	..... ۳-۳-۴-۲-۲. مبارزه
۸۷	..... ۴-۳-۴-۲-۲. احساس دوست داشتن و دوست داشته شدن
۸۸	..... ۵-۳-۴-۲-۲. غلبه بر جدایی

- ۸۸ ..... ۲-۲-۴-۳-۶. حسّ بقا
- ۸۹ ..... ۲-۲-۴-۳-۷. اعتماد به نفس
- ۸۹ ..... ۲-۲-۴-۳-۸. پشتوانه اجتماعی
- ۸۹ ..... ۲-۲-۴-۳-۹. آزادی
- ۹۱ ..... ۲-۲-۵-۱. رابطه جامعه و ادبیات
- ۹۳ ..... ۲-۲-۵-۲. انسان شناسی اجتماعی از دیدگاه اسلام
- ۹۴ ..... ۲-۲-۵-۳. فرد جامعه پذیر یا جامعه فرد پذیر
- ۹۷ ..... ۲-۲-۶-۱۰. ادبیات پایداری چیست؟

فصل سوم: بررسی روحیه یأس و امید در شعر شاعران پایداری از کودتای ۲۸

- مرداد ۳۲ تا انقلاب شکوهمند اسلامی در بهمن ۵۷ ..... ۹۹
- ۱۰۰ ..... ۳-۱-۱. زندگینامه نیما یوشیج
- ۱۰۲ ..... ۳-۱-۲. یأس و امیدهای فردی در اشعار کماندار یوش
- ۱۰۳ ..... ۳-۱-۳. غربت در شهر
- ۱۰۴ ..... ۳-۱-۴. غربت در میان شاعران
- ۱۰۵ ..... ۳-۱-۵. فقر مادی
- ۱۰۶ ..... ۳-۱-۶. بیماری جسمی
- ۱۰۷ ..... ۳-۱-۷. امید به دوستان و یأس از دوری یا مرگ آنان
- ۱۰۷ ..... ۳-۱-۸. امید به همسر و فرزند
- ۱۰۸ ..... ۳-۱-۹. بررسی روحیه یأس و امیدهای اجتماعی در شعرکمانگیر درّه های یوش
- ۱۱۴ ..... ۳-۱-۱۰. نمونه ای از روحیه امید در قالب سمبولیسم اجتماعی
- ۱۱۵ ..... ۳-۱-۱۱. نمونه ای از روحیه یأس اجتماعی در قالب رمانتیسم اجتماعی

- ۱۱۶ ..... ۱۲-۱-۳. بررسی مورد به مورد یأس و امید در اشعار کمانگیر یوش.
- ۱۱۸ ..... ۱-۲-۳. زندگینامه مهدی اخوان ثالث
- ۱۲۰ ..... ۲-۲-۳. ارتباط شعر اخوان با جامعه
- ۱۲۵ ..... ۳-۲-۳. تقسیم بندی زندگی اخوان بر حسب یأس و امید
- ۱۲۵ ..... ۴-۲-۳. تأثیر مسایل سیاسی در شعر اخوان
- ۱۳۰ ..... ۵-۲-۳. دیدگاه شاعران در مورد یأس های اجتماعی مهدی اخوان ثالث
- ۱۳۰ ..... ۶-۲-۳. یأس ها و امید های فردی اخوان
- ۱۳۱ ..... ۱-۶-۲-۳. دلنگی های دوستانه و شادکامی های حاصل از دیدار دوستان
- ۱۳۲ ..... ۲-۶-۲-۳. شکست عشقی
- ۱۳۳ ..... ۳-۶-۲-۳. سوگواره فرزند و نزدیکان
- ۱۳۳ ..... ۴-۶-۲-۳. بیماری
- ۱۳۴ ..... ۵-۶-۲-۳. فقر
- ۱۳۴ ..... ۷-۲-۳. شعر های اروتیک (Erotic)
- ۱۳۶ ..... ۸-۲-۳. اخوان و سمبولیسم
- ۱۳۷ ..... ۹-۲-۳. نمونه ای از یأس در اشعار اخوان
- ۱۳۹ ..... ۱۰-۲-۳. شیوه های بیان و روایت در اخوان
- ۱۴۰ ..... ۱۱-۲-۳. فضای یأس و امید در مجموعه اشعار اخوان
- ۱۴۰ ..... ۱۲-۲-۳. مجموعه ارغنون در سال های ۲۸ تا ۳۸
- ۱۴۳ ..... ۱۳-۲-۳. بررسی موردی یأس و امید در اشعار اخوان
- ۱۴۳ ..... ۱-۱۳-۲-۳. (مجموعه زمستان ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۲)
- ۱۴۴ ..... ۲-۱۳-۲-۳. آخر شاهنامه
- ۱۴۵ ..... ۳-۱۳-۲-۳. از این اوستا

- ۱۴۵ ..... ۴-۱۳-۲-۳. سه کتاب (سال های ۴۲ تا ۵۲) .....
- ۱۴۸ ..... ۱-۳-۳. زندگینامه احمد شاملو .....
- ۱۴۹ ..... ۲-۳-۳. بامدادی تاریک .....
- ۱۵۳ ..... ۳-۳-۳. امیدهای فردی در شاملو .....
- ۱۵۳ ..... ۱-۳-۳-۳. عشق به گل کو و آیدا .....
- ۱۵۵ ..... ۲-۳-۳-۳. امید وصال .....
- ۱۵۶ ..... ۳-۳-۳-۳. عشق به طبیعت .....
- ۱۵۶ ..... ۴-۳-۳-۳. امید به فردایی روشن .....
- ۱۵۶ ..... ۵-۳-۳-۳. انتظار .....
- ۱۵۷ ..... ۴-۳-۳. یاس های فردی در شعر شاملو .....
- ۱۵۷ ..... ۱-۴-۳-۳. مرگ اندیشی .....
- ۱۵۸ ..... ۲-۴-۳-۳. احساس تنهایی .....
- ۱۵۹ ..... ۵-۳-۳. یاس ها و امیدهای اجتماعی در شعر شاملو .....
- ۱۶۳ ..... ۶-۳-۳. فعالیت های سیاسی شاملو به ترتیب تاریخی .....
- ۱۶۴ ..... ۷-۳-۳. تأثیر مسایل سیاسی و اجتماعی در شعر شاملو .....
- ۱۶۷ ..... ۸-۳-۳. شاملو شاعر عصیان .....
- ۱۶۹ ..... ۹-۳-۳. زبان شاملو .....
- ۱۷۰ ..... ۱۰-۳-۳. بیان در شعر شاملو .....
- ۱۷۰ ..... ۱-۱۰-۳-۳. سمبولیسم اجتماعی .....
- ۱۷۰ ..... ۱۱-۳-۳. نمونه ای از اشعار شاملو در قالب سمبولیسم اجتماعی .....
- ۱۷۲ ..... ۱۲-۳-۳. رمانتیسم اجتماعی .....
- ۱۷۳ ..... ۱-۱۲-۳-۳. بررسی مورد به مورد یاس ها و امید ها در مجموعه آثار شاملو (۱۳۳۲-۱۳۴۲) ..

- ۱۷۶-۳-۱۲-۲. بررسی مورد به مورد یأس ها و امید ها در مجموعه آثار شاملو (۱۳۴۲-۱۳۴۹) ....
- ۱۷۷-۳-۱۲-۳. بررسی مورد به مورد روحیه یأس و امید در شعر شاملو (۱۳۴۹-۱۳۵۲) .....
- ۱۷۷-۳-۱۲-۴. بررسی مورد به مورد روحیه یأس و امید در شعر شاملو (۱۳۵۳-۱۳۵۷) .....
- ۱۷۹-۳-۴. زندگینامه فروغ فرخزاد .....
- ۱۸۰-۳-۴-۱. بررسی روحیه یأس و امید در زندگی پریشاندخت شعر فارسی .....
- ۱۸۲-۳-۴-۲. تولدی دیگر با «تولدی دیگر» .....
- ۱۸۲-۳-۴-۳. عوامل فردی یأس و امید در زندگی فروغ .....
- ۱۸۳-۳-۴-۴. شعرهای دوره جوانی .....
- ۱۸۳-۳-۴-۵. پس از ازدواج .....
- ۱۸۴-۳-۴-۶. سال های انتهایی زندگی .....
- ۱۸۹-۳-۴-۷. انواع یأس در شعر فروغ .....
- ۱۸۹-۳-۴-۷-۱. غم تنهایی .....
- ۱۹۰-۳-۴-۷-۲. نوستالوژی کودکی .....
- ۱۹۱-۳-۴-۷-۳. غم جدایی از فرزند .....
- ۱۹۲-۳-۴-۷-۴. بدبینی .....
- ۱۹۲-۳-۴-۷-۵. یأس فلسفی .....
- ۱۹۳-۳-۴-۷-۶. مرگ اندیشی .....
- ۱۹۴-۳-۴-۸. امید های فردی در شعر فروغ سایه ها .....
- ۱۹۴-۳-۴-۸-۱. انتظار امید وصال و کام یابی .....
- ۱۹۵-۳-۴-۸-۲. عشق به طبیعت .....
- ۱۹۶-۳-۴-۸-۳. عشق به خانواده .....
- ۱۹۷-۳-۴-۹. بررسی جنبه های اجتماعی یأس و امید در شعر فروغ .....

- ۳-۴-۱۰. شیوه بیان در فروغ ۲۰۰
- ۳-۴-۱۱. نمونه ای از اشعار اجتماعی فروغ در قالب سمبولیسم اجتماعی ۲۰۲
- ۳-۴-۱۲. نمونه ای از اشعار فروغ در قالب رمانتیسم اجتماعی ۲۰۲
- ۳-۴-۱۳. نمونه ای از اشعار چریکی فروغ ۲۰۶
- ۳-۴-۱۴. بررسی مورد به مورد یأس و امید در اشعار فروغ (به جز دیوار، اسیر و عصیان) (از سال ۱۳۴۲ تا سال ۱۳۴۵) ۲۰۸
- ۳-۵. زندگینامه منوچهر آتشی ۲۱۰
- ۳-۵-۱. یأس های فردی در اشعار منوچهر آتشی (کلیات) ۲۱۳
- ۳-۵-۲. یأس های فردی در اشعار منوچهر آتشی ۲۱۳
- ۳-۵-۲-۱. نوستالوژی کودکی ۲۱۵
- ۳-۵-۲-۲. تنهایی ۲۱۵
- ۳-۵-۲-۳. مرگ اندیشی ۲۱۶
- ۳-۵-۲-۴. اضطراب و پریشانی روحی ۲۱۸
- ۳-۵-۲-۵. پیری ۲۱۸
- ۳-۵-۲-۶. مرگ فرزند ۲۱۹
- ۳-۵-۳. امید های فردی در شعر منوچهر آتشی ۲۱۹
- ۳-۵-۳-۱. ستایش عشق ۲۱۹
- ۳-۵-۳-۲. امید وصال ۲۲۰
- ۳-۵-۳-۳. عشق به طبیعت ۲۲۰
- ۳-۵-۴. یأس های اجتماعی در منوچهر آتشی ۲۲۰
- ۳-۵-۵. بررسی مورد به مورد یأس و امید در اشعار منوچهر آتشی ۲۲۴
- ۳-۵-۵-۱. آهنگ های دیگر از سال های ۳۲ تا ۴۷ ..... ۲۴۴

- ۲۲۵ ..... ۳-۵-۵-۲. دیدار در فلق حدود سال های ۴۷ تا ۵۶.....
- ۲۲۶ ..... ۳-۵-۵-۳. دیدار در فلق سال های حدود ۱۳۵۵ تا ۱۳۵۷.....
- ۲۲۸ ..... ۳-۶-۶. محمّد حسین بهجتی اردکانی.....
- ۲۳۰ ..... ۳-۶-۱. یأس ها و امیدهای فردی در آثار آیت الله محمّد حسین بهجتی «شفق».....
- ۲۳۰ ..... ۳-۶-۱-۱. فقر مالی.....
- ۲۳۲ ..... ۳-۶-۱-۲. بیماری.....
- ۲۳۴ ..... ۳-۶-۱-۳. سوگواره ها.....
- ۲۳۵ ..... ۳-۶-۱-۴. غم غربت، غم پیری، و اندوه گذشت زمان.....
- ۲۳۶ ..... ۳-۶-۱-۵. قبض های عرفانی.....
- ۲۳۷ ..... ۳-۶-۲. بررسی امید های شخصی در شعر بهجتی «شفق».....
- ۲۳۶ ..... ۳-۶-۱-۱. بسط های عرفانی.....
- ۲۳۹ ..... ۳-۶-۲-۲. اخوانیات.....
- ۲۴۰ ..... ۳-۶-۲-۳. مفاخره ها.....
- ۲۴۱ ..... ۳-۶-۲-۴. عشق و امید به مظاهر طبیعت.....
- ۲۴۲ ..... ۳-۶-۲-۵. عشق و امید به ائمه.....
- ۲۴۳ ..... ۳-۶-۳. بررسی روحیه یأس و امید در اشعار سیاسی - اجتماعی «شفق».....
- ۲۴۹ ..... ۳-۶-۴. بررسی مورد به مورد یأس و امید در دیوان «شفق».....
- ۲۵۳ ..... ۳-۷-۷. زندگینامه حمید سبزواری.....
- ۲۵۴ ..... ۳-۷-۱. آثار حمید سبزواری.....
- ۲۵۵ ..... ۳-۷-۲. بررسی یأس های فردی در اشعار حمید سبزواری.....
- ۲۵۶ ..... ۳-۷-۲-۱. فقر مالی.....
- ۲۵۷ ..... ۳-۷-۲-۲. سوگواره ها.....

۲۵۹	..... ۳-۲-۷-۳. غم پیری
۲۶۱	..... ۴-۲-۷-۳. مرگ اندیشی
۲۶۲	..... ۵-۲-۷-۳. یأس های فلسفی
۲۶۴	..... ۳-۷-۳. امیدهای فردی در دیوان حمید سبزواری
۲۶۴	..... ۱-۳-۷-۳. امید وصال
۲۶۸	..... ۲-۳-۷-۳. امید و عشق به پیامبر و ائمه
۲۶۸	..... ۳-۳-۷-۳. اخواتیات
۲۶۸	..... ۴-۳-۷-۳. عشق به مظاهر طبیعت
۲۶۹	..... ۵-۳-۷-۳. مفاخره
۲۷۰	..... ۴-۷-۳. بررسی یأس ها و امیدهای اجتماعی در مجموعه اشعار حمید سبزواری
۲۷۱	..... ۵-۷-۳. بررسی مورد به مورد یأس و امید در اشعار حمید سبزواری (۱۳۴۲-۱۳۵۷)
۲۸۱	..... ۸-۳. زندگینامه سهراب سپهری
۲۸۲	..... ۱-۸-۳. سهراب نقاشی با رنگی متفاوت (شعر و جهان سپهری)
۲۸۶	..... ۲-۸-۳. یأس ها و امیدهای فردی در شعر سهراب سپهری
۲۸۶	..... ۳-۸-۳. یأس ها و امیدهای اجتماعی در سهراب
۲۸۸	..... ۴-۸-۳. دیدگاه منتقدان نسبت به یأس و امید در شعر سهراب سپهری
۲۹۱	..... ۵-۸-۳. نمونه ای از یأس فردی در اشعار سهراب
۲۹۲	..... ۶-۸-۳. امیدهای فردی در شعر سهراب سپهری
۲۹۲	..... ۷-۸-۳. یأس های اجتماعی در شعر سهراب
۲۹۳	..... ۸-۸-۳. امیدهای عرفانی در شعر سهراب (بسط)
۲۹۳	..... ۹-۸-۳. یأس های عرفانی در شعر سهراب (قبض)
۲۹۴	..... ۱۰-۸-۳. تقسیم بندی یأس و امید در اشعار سهراب

- ۳-۸-۱۱. بررسی مورد به مورد روحیهٔ یأس و امید در شعر سهراب ۲۹۴
- ۳-۹-۹. زندگینامهٔ فریدون مشیری ۲۹۸
- ۳-۹-۱. بررسی روحیهٔ یأس در شعر فریدون مشیری ۳۰۱
- ۳-۹-۱-۱. نمونه‌هایی از یأس‌های فردی در اشعار مشیری ۳۰۲
- ۳-۹-۲. بررسی روحیهٔ امید در شعر مشیری ۳۰۳
- ۳-۹-۳. نمونه‌ای از اشعار اروتیک (Erotic) فریدون مشیری ۳۰۵
- ۳-۹-۴. نمونه‌هایی از اشعار مشیری با بن‌مایه‌های اجتماعی ۳۰۷
- ۳-۱۰-۱۰. زندگی‌نامهٔ نادر نادر پور ۳۰۹
- ۳-۱۰-۱. بررسی روحیهٔ امید در شعر نادر نادر پور ۳۱۲
- ۳-۱۰-۲. امید در شعر نادر نادر پور ۳۱۲
- ۳-۱۰-۳. یأس در شعر نادر نادر پور ۳۱۳
- ۳-۱۰-۴. یأس‌های فردی در شعر نادر نادر پور ۳۱۴
- ۳-۱۰-۵. نمونه شعر اروتیک (Erotic) نادر نادر پور ۳۱۶
- ۳-۱۰-۶. نمونه‌ای از اشعار نادر پور با بن‌مایه‌های اجتماعی ۳۱۷
- ۳-۱۱-۱۱. دکتر مهدی حمیدی شیرازی ۳۱۹
- ۳-۱۱-۱. بررسی روحیهٔ یأس و امید در اشعار دکتر مهدی حمیدی شیرازی ۳۲۱
- ۳-۱۱-۲. یأس‌ها در اشعار دکتر مهدی حمیدی شیرازی ۳۲۵
- ۳-۱۱-۲-۱. نمونه‌هایی از یأس‌های فردی ۳۲۶
- ۳-۱۱-۲-۲. مرگ اندیشی ۳۲۶
- ۳-۱۱-۲-۳. یأس فراق ۳۲۷
- ۳-۱۱-۲-۴. بیماری ۳۲۷
- ۳-۱۱-۲-۵. یأس‌های ناشی از درگیری لفظی بین او و سایر شاعران ۳۲۸

- ۳۳۱ ..... سوگواره ها .۶-۲-۱۱-۳
- ۳۳۲ ..... یأس های ناشی از دانش .۷-۲-۱۱-۳
- ۳۳۲ ..... یأس های فلسفی .۸-۲-۱۱-۳
- ۳۳۳ ..... دیدگاه منتقدان در مورد یأس در اشعار دکتر حمیدی .۳-۱۱-۳
- ۳۳۳ ..... امید ها در شعر دکتر مهدی حمیدی شیرازی .۴-۱۱-۳
- ۳۳۴ ..... امید به وصال .۱-۴-۱۱-۳
- ۳۳۵ ..... امیدهای برخاسته از طبیعت .۲-۴-۱۱-۳
- ۳۳۵ ..... امید و عشق به سرزمین مادری .۳-۴-۱۱-۳
- ۳۳۷ ..... شادی نشأت گرفته از روزهای گذشته .۴-۴-۱۱-۳
- ۳۳۸ ..... امید به بازگشت معشوق .۵-۴-۱۱-۳
- ۳۳۸ ..... مفاخره .۶-۴-۱۱-۳
- ۳۳۹ ..... اخواتیات .۷-۴-۱۱-۳
- ۳۴۰ ..... فعالیت های اجتماعی و سیاسی مهدی حمیدی شیرازی .۵-۱۱-۳
- ۳۴۳ ..... محمد حسین بهجت تبریزی (شهریار) .۱۲-۳
- ۳۴۵ ..... تقسیم بندی دوران زندگی شهریار بر اساس یأس و امید .۱-۱۲-۳
- ۳۴۵ ..... بررسی روحیه یأس در دیوان شهریار .۲-۱۲-۳
- ۳۴۶ ..... شکست عشقی .۱-۲-۱۲-۳
- ۳۴۹ ..... سوگواره ها .۲-۲-۱۲-۳
- ۳۵۱ ..... گلایه های دوستانه .۳-۲-۱۲-۳
- ۳۵۳ ..... مرگ اندیشی .۴-۲-۱۲-۳
- ۳۵۳ ..... فقر و انزوا .۵-۲-۱۲-۳
- ۳۵۵ ..... تنهایی .۶-۲-۱۲-۳

۳۵۶	..... پیری و بیماری ۷-۲-۱۲-۳
۳۵۷	..... بررسی روحیه امید در اشعار شهریار ۳-۱۲-۳
۳۵۷	..... اخوانیات ۱-۳-۱۲-۳
۳۵۹	..... امید به وصال ۲-۳-۱۲-۳
۳۵۹	..... دوره جوانی ۱-۲-۳-۱۲-۳
۳۶۰	..... دوره میان سالی ۲-۲-۳-۱۲-۳
۳۶۰	..... دوره پیری ۳-۲-۳-۱۲-۳
۳۶۰	..... نمونه هایی از امیدهای دوره جوانی و میان سالی ۴-۲-۳-۱۲-۳
۳۶۱	..... امیدهای عرفانی ۳-۳-۱۲-۳
۳۶۳	..... مفاخره ها ۴-۳-۱۲-۳
۳۶۴	..... عشق و امید به مظاهر طبیعت ۵-۳-۱۲-۳
۳۶۵	..... شهریار و سیاست ۴-۱۲-۳
۳۶۹	..... فصل چهارم: آمارها و نمودارها
۳۷۰	..... ۱-۴. بررسی مورد به مورد یأس و امید در اشعار کمان گیر یوش ۱۳۳۲-۱۳۳۸
۳۷۱	..... ۲-۴. اخوان مجموعه ارغنون ۱۳۲۸-۱۳۳۸
۳۷۲	..... ۳-۴. مجموعه زمستان ۱۳۳۲-۱۳۴۲
۳۷۳	..... ۴-۴. آخر شاهنامه
۳۷۵	..... ۵-۴. از این اوستا
۳۷۵	..... ۶-۴. سه کتاب ۱۳۴۲-۱۳۵۲
	..... ۷-۴. بررسی مورد به مورد یأس ها و امید ها در مجموعه آثار
۳۷۶	..... شاملو ۱۳۳۲-۱۳۴۲
۳۷۷	..... ۸-۴. یأس ها و امید ها در شاملو ۱۳۴۲-۱۳۴۹

۳۷۸	۹-۴. بررسی مورد به مورد یأس و امید در اشعار شاملو ۱۳۵۲-۱۳۴۹.....
۳۷۹	۱۰-۴ بررسی مورد به مورد شاملو ۱۳۵۷-۱۳۵۳.....
۳۸۰	۱۱-۴ یأس و امید در شعر فروغ.....
۳۸۱	۱۲-۴ بررسی مورد به مورد منوچهر آتش ۱۳۶۷-۱۳۳۲.....
۳۸۲	۱۳-۴ ادیدار در فلق حدود سال های ۱۳۵۶-۱۳۴۷.....
۳۸۳	۱۴-۴ ادیدار در فلق ۱۳۵۷-۱۳۵۵.....
۳۸۴	۱۵-۴ بررسی مورد به مورد یأس و امید در شعر شفق ۱۳۵۱-۱۳۴۲.....
۳۸۵	۱۶-۴ بررسی مورد به مورد یأس و امید در اشعار حمید سبزواری ۱۳۵۷-۱۳۴۲.....
۳۸۶	۱۷-۴ بررسی روحیه یأس و امید در شعر سهراب.....
۳۸۷	۱۸-۴ آمار تطبیقی شاعران این دوره.....
۳۸۸	نتیجه گیری.....
۳۹۲	الف: کتاب ها.....
۳۹۷	ب: مقاله ها.....
۳۹۷	ج: پایان نامه ها.....
۳۹۸	د: مصاحبه ها.....